

9 IZDATKI IN VIRI FINANCIRANJA ZDRAVSTVENEGA SISTEMA

UVOD

V letu 2015 so tekoči izdatki za zdravstvo znašali 3.295 milijonov evrov, kar je bilo nominalno za 3 % več kot v letu 2014. Skoraj tri desetine tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo je bilo financiranih iz zasebnih virov. Največ sredstev, tj. tri četrtine, je bilo porabljenih za financiranje storitev kurativnega zdravljenja ter za zdravila in drugo medicinsko blago. Glede na leto 2014 so se v strukturi tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo najbolj povečali izdatki za storitve rehabilitacije.

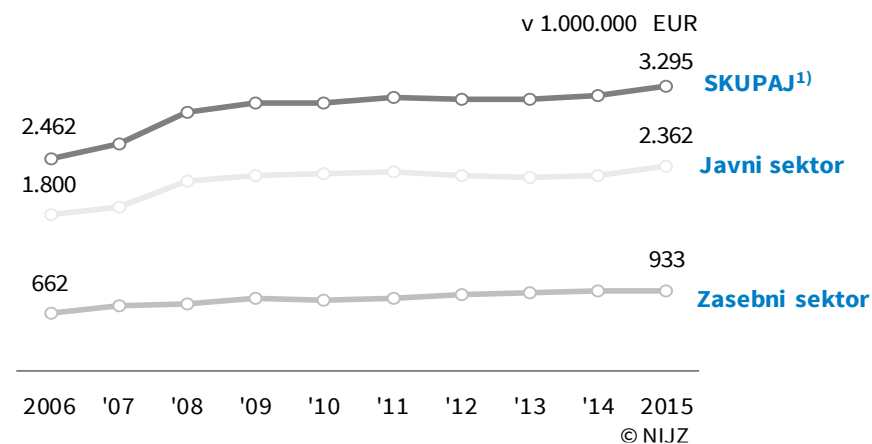
Podatki o izdatkih in virih financiranja zdravstvenega varstva v Sloveniji, ki jih prikazujemo v tem sklopu, so pripravljene v skladu z mednarodno primerljivo metodologijo SHA, kar je kratica za metodologijo sistema zdravstvenih računov (ang. System of Health Accounts). Podrobnejše informacije v zvezi z metodologijo SHA so dostopne na spletu: <http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124>.

Sklop osnovnih tabel v okviru te metodologije prikazuje izdatke za zdravstvo po mednarodni klasifikaciji za zdravstvene račune (ang. International Classification of Health Accounts-ICHA), ki zajema tri dimenzije izdatkov za zdravstvo, in sicer po vrstah zdravstvenih obravnav (funkcionalni klasifikaciji, ICHA-HC), po dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev (ICHA-HP), po virih financiranja zdravstva (ICHA-HF).

Pri pripravi podatkov o izdatkih in virih financiranja zdravstvenega varstva za leti 2014 in 2015 je upoštevana nekoliko revidirana metodologija sistema zdravstvenih računov, t. i. metodologija SHA 2011 (pred tem je bila v veljavi verzija SHA 1.0). Ta ne zajema več izdatkov za investicije v zdravstvu, zato so predstavljeni le tekoči izdatki za zdravstvo. Pri klasifikaciji virov financiranja (HF) pa ni bistvenih sprememb. Tudi klasifikacija izdatkov po namelih zdravstvenega varstva (HC) ostaja bolj ali manj nespremenjena. Večja sprememba je ukinitev podkategorije HC.1.3.9 (Vse druge ambulantne storitve, ki jih ni mogoče klasificirati drugje), zaradi česar so bili ti izdatki premeščeni v podkategorijo HC.2.3 (Ambulantna rehabilitacija) in so zato izdatki za ta namen ustrezno višji.

Največ sprememb je v klasifikaciji dejavnosti ali izvajalcev storitev v zdravstvenem varstvu (HP), in sicer sta definirani dve novi samostojni kategoriji: izvajalci pomožnih storitev (HP.4) in izvajalci storitev na področju preventive (HP.6).

9. Graf 1: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** po virih financiranja, Slovenija, 2006–2015²⁾

¹⁾ Tekoči izdatki ne vključujejo izdatkov za investicije.

²⁾ Od vključno leta 2014 dalje v veljavi metodologija SHA 2011.

Viri: SURS

9. Tabela 1: **Celotni in tekoči izdatki** ¹⁾ za zdravstveno varstvo po virih financiranja, Slovenija, 2006–2015²⁾

v 1.000 EUR	2006	2007	2008	2009	2010 ³⁾	2011 ³⁾	2012	2013	2014	2015
Javni sektor										
Celotni izdatki	1.900.694	1.997.410	2.343.143	2.452.719	2.387.626	2.412.488	2.403.037	2.352.222
Tekoči izdatki	1.800.269	1.884.239	2.191.143	2.262.618	2.275.864	2.310.188	2.255.937	2.233.121	2.264.523	2.362.124
Zasebni sektor										
Celotni izdatki	712.637	764.282	809.808	869.240	830.329	868.898	905.340	925.847
Tekoči izdatki	661.723	750.277	787.792	833.840	827.930	840.798	886.039	912.047	924.260	932.981
SKUPAJ⁴⁾										
Celotni izdatki	2.613.331	2.761.692	3.152.951	3.321.959	3.217.956	3.281.386	3.308.377	3.278.069
Tekoči izdatki	2.461.991	2.634.516	2.978.935	3.096.459	3.103.794	3.150.986	3.141.976	3.145.169	3.188.783	3.295.105

¹⁾ Tekoči izdatki ne vključujejo izdatkov za investicije.

²⁾ Od vključno leta 2014 dalje v veljavi metodologija SHA 2011.

³⁾ Podatki za leti 2010 in 2011 so popravljeni.

⁴⁾ Zaradi zaokroževanja se vsote lahko ne ujemajo.

Viri: SURS

Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo so se v obdobju 2006–2015 povečevali, izjema je le leto 2012, ko so bili za nekaj milijonov evrov nižji v primerjavi z letom poprej.

Skoraj tri desetine izdatkov za zdravstveno varstvo je financiranih iz zasebnih virov. V letu 2015 je v primerjavi z letom 2014 razmerje med javnimi in zasebnimi viri ostalo skoraj enako (72 : 28). Sicer pa so se sredstva iz obeh virov za ta namen v letu 2015 povečala: sredstva iz javnih virov za 4,3 %, sredstva iz zasebnih virov pa za 0,9 %.

9. Tabela 2: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** po namenih in za dolgotrajno oskrbo, Slovenija, 2015

v 1.000 EUR

Nameni zdravstvenega varstva		Sektor država	Skladi socialne varnosti	Družbe brez zavarovalnic	Zavarovalnice	Gospodinjstva	NPISG¹⁾	SKUPAJ³⁾
Storitve kurativnega zdravljenja	HC.1	1.920	1.458.427	-	187.716	106.227	-	1.754.290
Storitve rehabilitacije	HC.2	-	57.172	-	27.311	63.725	1.463	149.670
Storitve dolgotrajne oskrbe - zdravstveni del	HC.3	70.535	242.201	-	2.163	11.139	1.244	327.281
Pomožne zdravstvene storitve	HC.4	-	87.844	-	32.316	1.250	-	121.410
Zdravila in drugo medicinsko blago	HC.5	466	340.017	-	168.448	230.342	180	739.454
Preventiva	HC.6	6.549	41.308	38.716	-	-	807	87.381
Upravljanje zdravstvenega varstva in zavarovanja	HC.7	18.491	37.195	-	59.934	-	-	115.619
Druge zdravstvene storitve (neznano)	HC.0	-	-	-	-	-	-	-
Storitve dolgotrajne oskrbe - socialni del ²⁾	HCR.1	43.574	-	8	-	117.540	968	162.089
SKUPAJ³⁾		97.961	2.264.163	38.716	477.887	412.683	3.695	3.295.105

¹⁾ Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva.

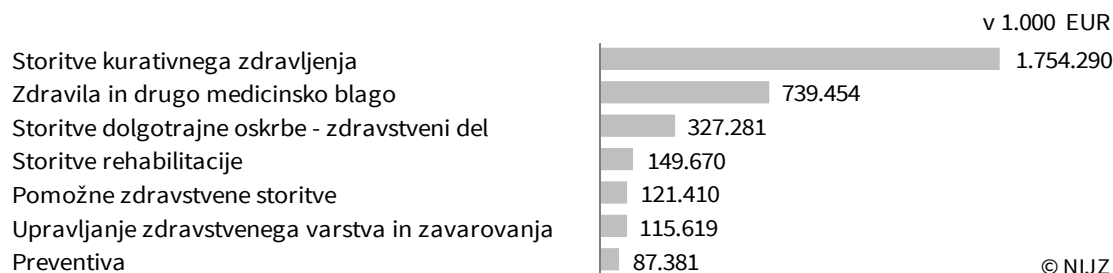
²⁾ Kategorija HCR.1 ni zajeta v agregat celotnih izdatkov za zdravstveno varstvo.

³⁾ Zaradi zaokroževanja se vsote lahko ne ujemajo.

Viri: SURS

V vseh letih obdobja 2006–2015 so bili glavni nosilci financiranja zdravstvenega varstva skladi socialne varnosti; ti so v letu 2015 pokrili nekoliko več kot dve tretjini (69 %) tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo, medtem ko so zavarovalnice krile 15 % in t. i. plačila iz žepa oziroma viri iz naslova gospodinjstev 13 % tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo.

V strukturi tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo so se v obdobju 2006–2015 najbolj povečali izdatki za storitve rehabilitacije: za malo več kot 2 odstotni točki (tudi na račun revidirane metodologije SHA). Medtem ko so se glede na leto 2006 v letu 2015 najbolj znižali izdatki za zdravila in drugo medicinsko blago (za 1,3 odstotne točke) ter izdatki za preventivo (za 1,1 odstotne točke).

9. Graf 2: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** po namenih, Slovenija, 2015

Viri: SURS

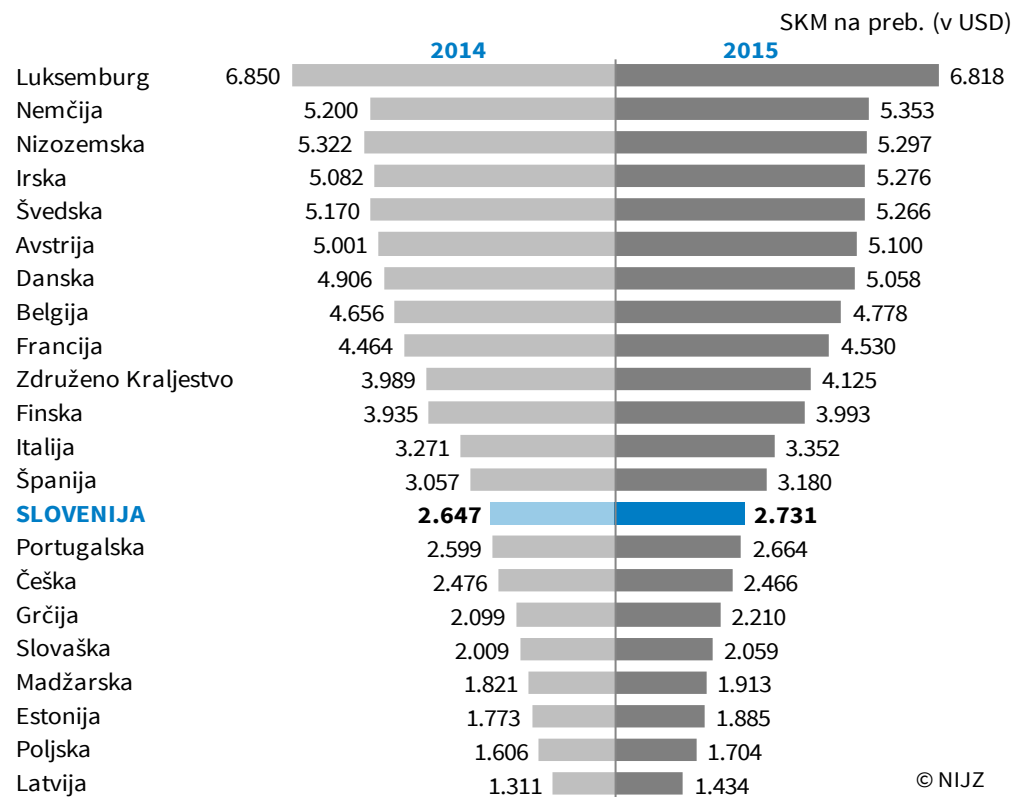
Tri četrtine tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo so bile leta 2015 porabljene za financiranje storitev kurativnega zdravljenja (53 %) ter za zdravila in drugo medicinsko blago (22 %).

Tem so po deležu v strukturi tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo sledili izdatki za storitve dolgotrajne zdravstvene oskrbe, ki so v letu 2015 znašali 327 milijonov evrov in so predstavljali 10-odstotni delež. Sicer so znašali celotni izdatki za dolgotrajno oskrbo v letu 2015 več, tj. 489 milijonov evrov (0,4-odstotna rast v primerjavi z letom 2014). K zdravstvenemu vidiku dolgotrajne oskrbe je treba prišteti še izdatke za socialne storitve dolgotrajne oskrbe (162 milijonov evrov), kar sicer po definiciji ni zajeto v agregat celotnih izdatkov za zdravstvo.

Sledili so izdatki za rehabilitacijo in izdatki za pomožne zdravstvene storitve, ki so v strukturi tekočih izdatkov skupaj predstavljali 9-odstotni delež (prvi 5 in drugi 4 odstotni delež). Štirje odstotki tekočih izdatkov za zdravstveno varstvo so bili v tem letu porabljeni za financiranje upravljanja zdravstvenega varstva in zavarovanja in najmanj, tj. 3 %, za storitve preventive.

MEDNARODNE PRIMERJAVE

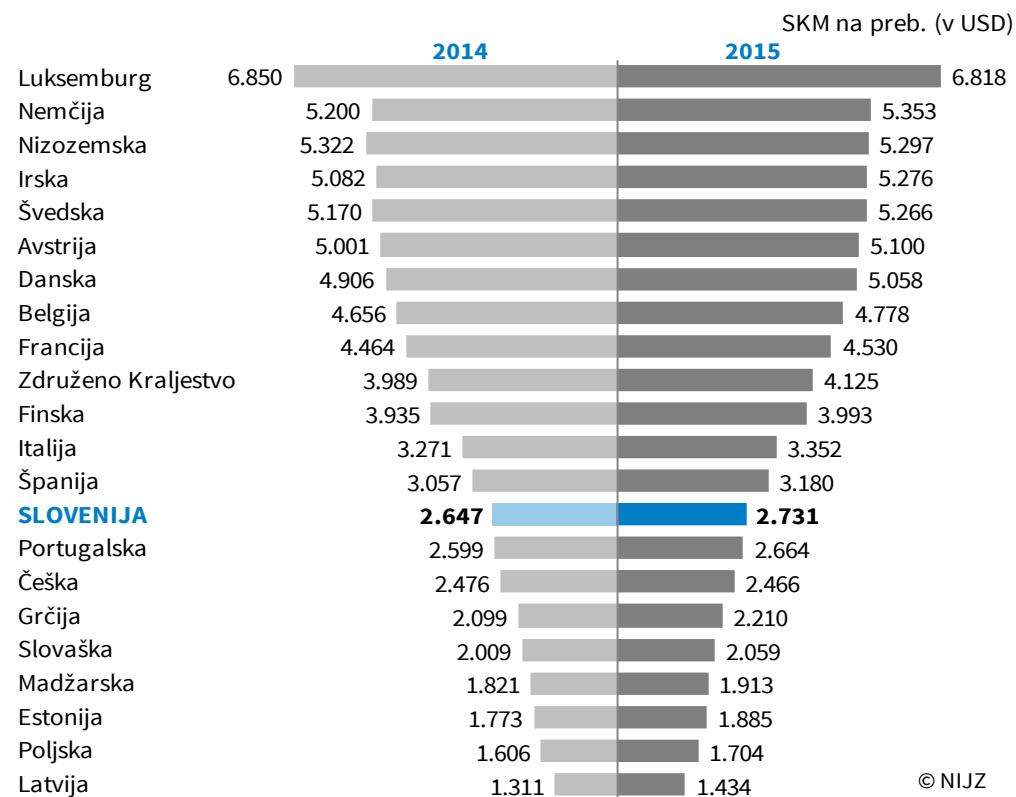
9. Graf 3: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** v odstotnem deležu BDP, Slovenija in nekatere evropske države, 2014 in 2015

© NIJZ

Viri: OECD, <http://stats.oecd.org>, 10. 11. 2017

V letu 2015 so tekoči izdatki za zdravstveno varstvo znašali 8,5 % BDP, kar Slovenijo uvršča na 13. mesto med 22 državami članicami EU, ki so podatke zbrale v skladu s SHA 2011.

Sicer pa so največji delež BDP (okrog 11 %) za zdravstveno varstvo leta 2015 namenile Nemčija, Francija in Švedska, za polovico manj oziroma najmanj pa Latvija, Luksemburg in Poljska (okrog 6 %).

9. Graf 4: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** v USD SKM¹⁾ na prebivalca, Slovenija in nekatere evropske države, 2014 in 2015

© NIJZ

¹⁾ Standard kupne moči.Viri: OECD, <http://stats.oecd.org>, 10. 11. 2017

Za boljšo primerjavo med državami članicami EU glede izdatkov za zdravstveno varstvo OECD izračunava kazalnik, ki izloča učinek razlik v ravni cen med državami, in sicer gre za izdatke za zdravstvo v standardih kupne moči (SKM) na prebivalca (v USD).

Izračunana vrednost tega kazalnika za leto 2015 Slovenijo uvršča na 14. mesto. Država, ki je bila leta 2015 na samem vrhu po vrednosti omenjenega kazalnika, je Luksemburg z 6.818 SKM na prebivalca.

Sledile so Nemčija, Nizozemska in Irska z okrog 5.300 SKM na prebivalca. Najmanj izdatkov, izraženih v SKM na prebivalca, pa sta leta 2015 zdravstvu namenili Latvija in Poljska, med 1.400 in 1.700.

DEFINICIJE

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
SHA	Sistem zdravstvenih računov	SHA je angleška kratica za mednarodno primerljivo metodologijo sistema zdravstvenih računov, ki prikazuje izdatke za zdravstvo po mednarodni klasifikaciji za zdravstvene račune. Ta klasifikacija zajema tri dimenzije izdatkov za zdravstvo: po vrstah zdravstvenih obravnav – funkcionalni klasifikaciji (ICHA-HC); po dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev (ICHA-HP); po virih financiranja zdravstva (ICHA-HF).	http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124 in http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0	A System of Health Accounts
ICHA-HP	Klasifikacija po dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev	Med dejavnosti izvajalcev zdravstvenih storitev sodijo: HP.1. Bolnišnice, HP.2. Ustanove za zdravstveno nego in domovi, HP.3. Zunajbolnišnične ambulante, HP.4. Prodaja zdravil in medicinskotehničnih pripomočkov, HP.5. Javne zdravstvene storitve, HP.6. Splošna zdravstvena administracija in zavarovanje, HP.7. Druge dejavnosti, HP.9. Tujina	http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124 in http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0	ICHA-HP Classification of Health Care Providers

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
ICHA-HC	Klasifikacija zdravstvenih obravnav (t. i. funkcionalna klasifikacija)	<p>Med zdravstvene obravnave in proizvode sodijo:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zdravstvene obravnave in proizvodi <ul style="list-style-type: none"> HC.1. Storitve kurativnega zdravljenja, HC.2. Storitve rehabilitacije, HC.3. Storitve dolgotrajne zdravstvene oskrbe, HC.4. Pomožne zdravstvene storitve, HC.5. Zdravila in medicinskotehnični pripomočki, HC.6. Preventiva in javne zdravstvene storitve, HC.7. Upravljanje v zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju Z zdravstvom povezane storitve in investicije <ul style="list-style-type: none"> HC.R.1. Bruto investicije, HC.R.2. Izobraževanje in usposabljanje zdravstvenega osebja, HC.R.3. Raziskave in razvoj v zdravstvu, HC.R.4. Kontrola živil, higijene in pitne vode, HC.R.5. Medicinska ekologija, HC.R.6. Dolgotrajna oskrba – socialne storitve, HC.R.7. Upravljanje in zagotavljanje denarnih nadomestil 	<p>http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124</p> <p>in</p> <p>http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0</p>	ICHA-HC Functional Classification of Health Care
ICHA-HF	Klasifikacija virov financiranja	<p>Glavni viri financiranja zdravstvenih storitev so HF.1. Sektor država, HF.2 Zasebni sektor in HF.3 Tujina. Podatki so na voljo tudi na nižjih ravneh.</p>	<p>http://www.stat.si/StatWeb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=8124</p> <p>in</p> <p>http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5916161/KS-30-11-270-EN.PDF/655cbab0-4f9d-4d41-82bb-d39b6fb3f397?version=1.0</p>	ICHA-HF Classification of Health Care Financing

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
SKM	Standard kupne moči	Slovenska kratica SKM je oznaka za umetno, fiktivno valuto, ki je na ravni povprečja držav EU enaka enemu evru. Trenutno je 1 SKM enak 1 evru na ravni EU-28. SKM ali "EU-28 evro" je "valuta", ki odraža povprečno raven cen v EU-28.	Rezultati o BDP v SKM so prvenstveno namenjeni primerjavi med državami v istem letu. Za časovne primerjave, to je za primerjave med leti, so manj primerni. Rezultate o BDP na prebivalca v SKM je neustrezno uporabljati za strogo, natančno rangiranje držav ter za ugotavljanje medletnih stopenj rasti BDP. Prav tako rezultatov o PKM ni ustrezno uporabljati za ugotavljanje podcenjenosti oz. precenjenosti valut ali ravnotežnega deviznega tečaja. Dodatna metodološka pojasnila: http://www.stat.si/statweb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=7789	Purchasing power standards (PPS)
BDP v SKP BDP p.c. v SKP	Bruto domači proizvod v standardu kupne moči in Bruto domači proizvod v standardu kupne moči na prebivalca	BDP v SKM je BDP v nacionalni valuti, pretvorjen z uporabo PKM, izražen kot število enot nacionalne valute za 1 SKM. BDP na prebivalca v SKM je BDP v SKM, deljen s skupnim številom prebivalcev države. Splošnejši izrazi za BDP v SKM so tudi realni BDP, BDP v PKM ali BDP po kupni moči.	Rezultati o BDP v SKM so prvenstveno namenjeni primerjavi med državami v istem letu. Za časovne primerjave, to je za primerjave med leti, so manj primerni. Rezultate o BDP na prebivalca v SKM je neustrezno uporabljati za strogo, natančno rangiranje držav ter za ugotavljanje medletnih stopenj rasti BDP. Prav tako rezultatov o PKM ni ustrezno uporabljati za ugotavljanje podcenjenosti oz. precenjenosti valut ali ravnotežnega deviznega tečaja. Dodatna metodološka pojasnila: http://www.stat.si/statweb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=7789	Gross domestic product (GDP) per capita, expressed in purchasing power standards (PPS) GDP per capita in PPS

Okrajšave in kratice	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
PKM	Paritete kupne moči	PKM so splošno opredeljene kot prostorski cenovni deflatorji in pretvorniki valut, ki izločajo učinek razlik v ravni cen med državami. PKM opravljajo dve funkciji: funkcijo prostorskega deflatorja in funkcijo pretvornika različnih valut v neko skupno valuto. V primeru, da posamezne države uporabljajo enako valuto, imajo PKM le prvo funkcijo, to je funkcijo cenovnih deflatorjev.	V svoji najenostavnejši obliki so PKM preprosta razmerja cen posameznih proizvodov in storitev v nacionalnih valutah med državami. Na ravni bruto domačega proizvoda pa so PKM agregirana razmerja cen celotne palete proizvodov in storitev, ki sestavljajo BDP. Dodatna metodološka pojasnila: http://www.stat.si/statweb/Common/PrikaziDokument.ashx?IdDatoteke=7789	Purchasing power parities

SEZNAM GRAFOV IN TABEL

SEZNAM GRAFOV

9. Graf 1: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** po virih financiranja, Slovenija, 2006–2015²⁾ **Napaka! Zaznamek ni definiran.**
9. Graf 2: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** po namenih, Slovenija, 2015 9-5
9. Graf 3: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** v odstotnem deležu BDP, Slovenija in nekatere evropske države, 2014 in 2015 9-6
9. Graf 4: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** v USD SKM¹⁾ na prebivalca, Slovenija in nekatere evropske države, 2014 in 2015 9-7

SEZNAM TABEL

9. Tabela 1: **Celotni in tekoči izdatki¹⁾ za zdravstveno varstvo** po virih financiranja, Slovenija, 2006–2015²⁾ 9-2
9. Tabela 2: **Tekoči izdatki za zdravstveno varstvo** po namenih in za dolgotrajno oskrbo, Slovenija, 2015 9-4